

FOLK OG LAND

NR. 15 — 18. ÅRGANG

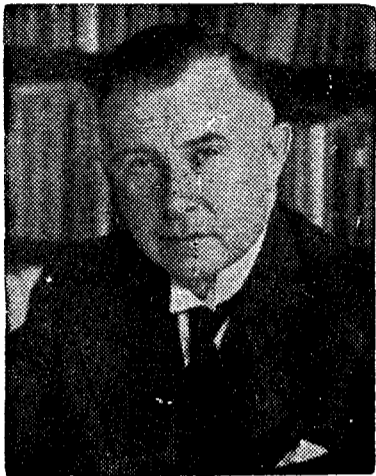
LØRDAG 23. AUGUST 1969

LØSSALG KR. 1,50

RALPH HEWINS:

Historiens dom over Quisling (9.4. 40) og Berggrav (15.4. 40):

Ikke skyldig

Ikke skyldig, sier Hewins.

Før sommerferien pågikk det en debatt i FARMAND om biskop Eivind Berggravs notoriske aksjon i Nordmarka 15.4. 1940 og jeg bidro med et innlegg om emnet (14.6. 69), som ble gjengitt i sin helhet i Folk og Land (21.6. 69).

Dr. Hermann Harris Aalls datter bør derfor være tilgitt når hun skriver i Farmand (5.7. 69): «Det er forbausende at Farmand finner det nødvendig å ofre spalteplass og trykksverte på en såpass likegyldig affære — — Her er så mange andre problemer, som er av langt større viktighet» (for eksempel Administrasjonsrådet, den flyktede regjering og eventuelt hjemnevrende stortingsmenn). En kan nok mene med Eva Aall at en dialog om berggravaksjonen ikke har noe mere å gi historien.

I den utstrekning en betrakter Berggravs oppfordring til nordmenn i Nordmarka om å nedlegge våpene som en humanitær handling og intet mere, sympatiserer man med hennes synspunkt.

Men, kan man spørre, hvorfor skal man se på Berggravs oppfordring om overgivelse som en ren humanitær aksjon når Vidkun Quislings annullering av den ikke eksisterende «alminnelige mobilisering» 9. april hårdnakket behandles som høyforræderi? Det var opplagt like selvmorderisk og meningsløst å fortsette den «stille» og «hemmelige» mobilisering «gjennom posten», som bare var «partiell» (T. K. Derry) 9. april som det var for de «hundreder» av

nordmenn i Nordmarka å yde motstand mot de seirende tyskere 15. april. Både Quislings og Berggravs aksjoner var delvis humanitære.

Begge var også politiske. Deri ligger deres betydning.

Det er på dette punkt jeg er uenig med Eva Aall og Farmand, som kuttet bort det politiske aspekt i mitt innlegg (14.6. 69) og avviste et nytt innlegg fra meg (postlagt 17.6. 69), som påny beskrev den politiske side av Berggravs intervensjon.

Efter disse innlegg har ytterligere detaljer som fullstendiggjør de politiske aspekter ved Berggravs inn gripen vært offentliggjort i Farmand. 1) Det var Oslos politimester, Kristian Welhaven, som Berggrav konsulterte før han dro ut i Nordmarka. 2) Det var Welhaven som ikke bare skaffet Berggrav en elektrisk høytaler, men også en eskorte av norske politibetjenter. 3) Det var en tysker som fotograferte Berggrav i Nordmarka — enten en «underoffiser» eller en «fenrik», og enten bildet nå ble tatt for «privat bruk» eller for offentliggjørelse er uvesentlig: biskopen ble ledsaget av en uniformert tysker og om Berggrav foretrakk å betrakte ham som en «livvakt» eller et tilfeldig bekjentskap er også uvesentlig. (Se Farmand 14. & 21. 6. 69). Kort sagt så dro Berggrav ubestridelig inn i Nordmarka med «fullmakt» av general Erwin Engelbrecht,

Og da heller ikke skyldig.

ledsaget av en tysk lavere befalingsmann, og med aktiv assistanse av Oslo politi — etter samråd, ifølge hans egen innrømmelse, ikke bare med Welhaven, men også med Høyesterett (høyesterettsjustitiarius Paal Berg). Hensikten var å oppfordre hundreder av væpnede kjempende nordmenn til å overgi seg.

Skyldig?

Det eneste spørsmål som gjenstår er: «Begikk Berggrav og hans bakmenn (Welhaven og Berg) høyforræderi? (I denne forbindelse er Eva Aalls spørsmål om Administrasjonsrådets rolle treffende).

Svaret er antagelig JA hvis «et land er automatisk i krig når det blir invadert», slik som Annæus Schjødt senior skrekk til meg i den britiske ambassade etter et middagselskap i 1964. Det er også JA hvis «Ingen nordmann i tvil om at kampen fortsatte» og «kamp varte fra 9. april 1940 til 8. mai 1945», som høyesterettsadvokat Jens Christian Hauge erklærte (18.3. 69). Atter er svaret JA hvis side 202—214 i Undersøkelseskommissjonen av 1945, bilag nr. 7, avsnitt med tittel «Mobiliseringsbeslutningen», er riktig, som professor Magne Skodvin hevder (Morgenbladet 13.6. 69). For det fjerde er svaret JA hvis kong Haakon og hans regjering mente «kamp» (å slåss) da de 10. april kringkastet: «Det norske folk vil bruke all sin energi på å gjenopprette frihet og uavhengighet» og «Regjeringen — — oppfordrer hele det norske folk til å holde fast ved den norske frihetsarv.» For det femte er svaret JA hvis nordmenn «måtte vite» at Norge var «i krig», slik tiltalte NS-folk ofte ble betydet av de «særdomstoler» som var opprettet for å «prøve deres sak» under «rettsoppgjøret».

Ifølge hvert enkelt og samtlige disse fem punkter var Berggrav, Welhaven og Berg skyldige i høyforræderi 15.4. 40 overensstemmende med tesene til det norske etterkrigs-Establishment, personifisert i Høyesterett, av de offisielle historikere

Marie Hamsun har gått bort

hennes omsorg for Nørholm som minnested, men også på hennes helhjertede oppslutning om arbeidet for å gjenreise sannhet og rett i dette ulykksalige land.

For om Marie Hamsun vernet om Knut Hamsuns minne og gjennom et langt liv virket som formidler og bølgedemper utad, så lot hun det aldri skje på bekostning av den egne sterke personlighet. Vel måtte hun oppgi den bane som skuespillerinne hun hadde slått inn på, men hun forbeholdt seg likevel retten til egen kunstnerisk utfoldelse som forfatter. Og det var sannelig ikke lett å seile den egne kunstneriske båt i Knut Hamsuns kjølvann. Men Marie klarte det, ja hun var vel mindre en de fleste andre samtidige forfattere preget av mannens egenartede, besettende stil. Hennes barnebøker inntar en fremskutt plass i norsk barneboklitteratur og er vakre minnesmerker over en sjelden sympatisk personlighet.

Det falt i vår lodd i sin tid å meddele dette blads lesere at åndsgiganten Knut Hamsun var avgått ved døden. Nå må vi med tungt hjerte meddele at også hans hustru Marie Hamsun har forlatt denne onde verden. Hun ble 87 år gammel.

Like fjern og på sitt vis utilnærmelig som Knut Hamsun var, like nær og og varm og fylt av menneskelig forståelse og ømhet var Marie. Hvor Knut Hamsun ikke kunne tale direkte til menneskene gjennom sine bøker, der var det nok Marie som formidlet den nødvendige kontakt. Hun utfylte ham på en helt egenartet og fullkommen måte både mens han levde og gjennom sin varme omsorg for Knut Hamsuns minne efter at han var gått bort. Og vi tenker da ikke bare på de to bøkene «Regnbuen» og «Under gullregnen» og på

Vi nevnte at Marie Hamsun helhjertet sluttet opp også om det arbeide «den hårde kjerne» har utført i årrekker i rettferdighetens og sannhetens tjeneste. Og det var stort og beundringsverdige av henne at hun ikke gikk på akkord med det hun mente var sannhet og rett i den situasjon hun befant seg med vanskelig økonomi og delvis boikottet av forlag og kringkasting, hvor hun bare imellom slapp til med sin store oppleserkunst. Hun klaget ofte til oss over denne

(Forts. side 8)

J. t. Skaaen Veg 3, Skaring Skand
for Eva
Jylland

Rune redaktør Odd Ullsøen

Stor takk til
for at bladet er til dere som skriver
det! Gud hjel!
Ellen Hamsun

(Forts. side 2)

OLAF HOLM:

HVA ER IVEIEN?

I

Da det politiske oppgjør, rettsoppgjøret kallet, sist ble behandlet i Stortinget uttalte sakens ordfører (som vi tidligere har vært inne på), at oppgjøret var ulovlig, men nødvendig. Nødvendigheten av dette erkjente lovbrudd ble ikke nærmere belyst.

I forståelse av at den turde være rett tvilsom, påberopte man seg tidligere «generalpreventive hensyn» som rettsgrunnlag. Dette hensyn er senere forstummet. Det er da også forbundet med en viss risiko for en manns ettermæle å prate tøv. Det samme gjelder slike utflukter som «Historiens dom».

Skulle tilhørerne på galleriet ha hørt så fullstendig feil m. h. t. hva som virkelig ble sagt under debatten, så lar dette seg verifisere gjennom de tre stenogrammer, som ble tatt opp. Men de kan jo være «rettet» eller kommet bort. Slikt har som kjent hendt før, når det var beleilig.

II

Den juridiske kuvending antas å være foranlediget ved påtrykk fra partiets junta ut fra politiske hensyn. Men, det er nå engang slik, at når politikken og loven skiller lag, så er det ikke lenger en rettsstat. Vi har forøvrig opplevet her i landet, at etterat det ble påvist at en rekke dommer hvilte på uriktig grunnlag, m.a.o. var ulovlige, så fortsatte man i samme spor under påberop av at rettferdighet overfor de tidligere ulovlig dømte tilsa, at også andre ble dømt ulovlig!

III

Nå har herr H. Frøystad her i bladet avslørt, hva som virkelig ligger til grunn for «retts»oppgjøret og at dermed alt snakket om en fullmakt fra Stortinget er bedrag. Hvilket igjen reiser spørsmålet, om dette bedrag er utslag av dumhet eller er bevisst. Det som har skjedd er, at rømlingene i London er blitt påtvunget en utrenskning av alle antikommunistere i Norge. Den har intet med landsforræderi eller landssvik å gjøre, et ord som man i stilltiende erkjennelse herav fant opp for anledningen. Avtalen måtte ifølge sin natur «ratifiseres» i Moskva. Der fantes nordmenn, som var villige til å besørge dette også.

At avtalen måtte kreve en særdomstol for å kunne gjennomføres i strid med norsk

lov og rettsoppfatning er innlysende.

Det skal bli interessant å se den reaksjon eller mangel på sådan, som herr Frøystads opplysninger gir anledning til.

IV

Denne avtale om utrenskning av kommunismens motstandere er i overensstemmelse med det som skjer og har skjedd i Tsjekkoslovakia.

Vi har nå over TV fått overvære et opptak av prosessen mot Slansky. Skulle noen ville lage en tilsvarende dokumentarfilm over hva, som er skjedd i Norge i samme forbindelse, så foreligger manus fullt ferdig i det offisielle referat av prosessen mot Vidkun Quisling. Les det selv og begynn å tenke.

England, etter eget sigende de små nasjoners beskytter, inntok overfor egne «landssvikere» på Kanaløyene det motsatte standpunkt.

V

At nordmenn, selvom de er rømlinger og prisgitt vertslandet, under skinn av rettlar seg bruke til slike skjendigheter som denne politiske utrenskning, er bedrøvelig. De skyldige kunne trenge, som i sin tid biskop Hans Brask, å ha lagt noe «brasklappar» under dokumentet. Det gjorde på sett og vis statsminister Nygaardsvold ved sine uttalelser etterpå. Til gjengjeld ble han skyssset ut av politikken på en høyst forsmedelig måte. (Besørget av C. J. Hambro, den ur-norske.) Han fikk avslag på sitt ærefulle krav om å bli stillet for riksrett, hvilket ville avslørt disse forhold allerede den gang.

VI

I avtalen finner man også forklaringen på den mangelfulle tillit til rettsvesenet og politikken, som man ofte ser fremholdt. Også den nepotisme, som er blitt påtalt fra forskjellig hold.

VII

Ordføreren i saken ble av justisministeren tilbakevist med at oppgjøret var lovlig etter norsk rett. Også denne uttalelse ble rettet. Da dette er betydningsfullt skal her gjengis følgende: **Herr Stavang reiste spørsmålet om oppgjøret bør revideres på ny uansett hva Stortinget sier og gjør i dag. Selvfølgelig vil det bli det. Vi er ikke ferdig med den vurderingen av det i dag.»** Man må anta at dette er A-partiets stand-

Stortingsvalget

Nå må det vel være klart for alle som ble utsatt for dette rettssviket i 1945 og fram til i dag, at den «borgerlige» regjering er «en alen av samme stykke» som AP-regjeringen. Hvor mye har disse «borgerlige» makt-haver gjort for å legge grunnlag for en oppreisning for de 100 000 nordmenn som ble rettslig, økonomisk og åndelig skjente av de hjemvendte rødsprenge nordmenn i tiden 8. mai 1945 og til i dag?

Intet! — Disse stymperne er minst like godt redskap for kommunistenes høyborg og de bruker rettsapparatet, borgernes skattepenger og massemediene til å slå ned på alt og alle som drister seg til å ville avsløre noe av rømlingenes og rettssvikernes handlinger i tiden 1940 og fram til i dag.

Mange av oss utstøtte og våre familier har sikkert ved sin stemmeseddel hjulpet disse «borgerlige» stymperne til flertall og regjeringsmakt, men nå må vi alle som en avholde oss fra å stemme.

Vi må vise at vi er mennesker som ikke vil ha sittende på oss i framtiden at vi var landsforrædere.

Stå samlet i haust! Stem ikke! Få også andre til å la være å stemme!

Ola S. Guterud.

punkt. Det er ihvertfall — i motsetning muligens til Høyres standpunkt — ikke diktert av frykt for Moskva, eller at der skal komme tilsynne forskjellige store og små svin i den politiske kratskog.

Justisministerens ord var utslag av norsk tenkning.

VIII

Koalisjonspartiene — unnatt Høyre — fikk ved valget i 1965 ved hjelp av NS-stemmer flertallet av de utsatte 20 siste mandater og dermed flertall på Stortinget. Koalisjonen har m.h.t. «retts»oppgjøret ikke forstått sin besøkelstid og **bør derfor ikke få en eneste NS-stemme ved valget nå.** Man må regne med, at koalisjonen vil fortsette i samme spor. A-partiet bør derfor nå få sjansen. Partiet har en klok leder, en utenriksminister som ikke er noen amatør i faget, og det er det eneste parti som har kunnet oppvise en justisminister, som ikke lot seg bruke til hva han anså som urett eller å se gjennom fingrene med uretten.

Olaf Holm.

Ikke skyldig - -

(Forts. fra side 1)

Skodvin og Olav Riste, og massemedienes talsmenn.

Av samme grunner var også Quisling skyldig — bare i mindre grad, fordi det 9. april tydeligvis var at maktvacuum i Norge, idet konge og regjering flyktet mot Sverige og den anglo-franske ekspedisjon ikke landet før 14.4. 40.

Ikke skyldig?

På den annen side var Berggrav, Welhaven og Berg ikke skyldige i høyforræderi 15. april hvis Norge ikke var «i krig», ikke var blitt beordret satt på krigsfot (alminnelig mobilisering) av regjeringen, og ikke offisielt bekjempet de invaderende styrker. Heller ikke var Quisling det, for det er ikke forræderi å annullere «alminnelig mobilisering», som han gjorde i radio 9. april, når ordren ikke offisielt var kunngjort eller trådt i kraft — selv om han antok at ordren var blitt gitt, uten hans kjennskap, hvilket er omtvistelig. Quislings «hensikt» har ikke blitt klarlagt og han selv hevdet alltid at han handlet ut fra patriotiske motiver, slik den ledende

svenske jurist, Axel Hemming-Sjøberg, skrev etter å ha overvært Quisling-saken, og den britiske film «The Patriotic Traitor» hevdet.

Dette er etter min oppfatning kjernepunktet i «april-dagene» slik jeg antydte i Farmand (24.5. 69). Så jeg vil anføre punktvis bevisene som kan frikjenne Berggrav og Quisling.

1. Berggrav overlevet for å gjenoppta sin førkrigsstilling som aktiv primas i den norske statskirke. Welhaven lever fremdeles som en aktet mann med adgang til Aftenposten, hvilket er mere enn jeg har trass i den store spalteplass denne avis ofrer til angrep på meg og mitt arbeid. Berg levet for å gjenoppta sin stilling som høyesterettsjustitiarius og mottok Storkors av St. Olav. Deres «hensikt» 15. april er antatt å ha vært patriotisk, mens Quislings «hensikt» ulogisk nok er antatt å ha vært forrædersk.

2. Welhaven overga Oslo til tyskerne 9. april og skaffet ridende politi til å eskortere dem inn i hovedstaden, etter ordre fra daværende

(Forts. side 7)

Spillet går videre

I disse dage stokkes kortene og makkerne velges. Det ene politiske parti etter det andre nominerer sine kandidater, og nå kommer de gylne løfters tid. Alle de gode løfter som i virkeligheten er valgflesk og er glemte, når valget er over. I Oppland fylke har venstre allerede sendt ut sine lister både med fotografier og gylne løfter for framtiden. Men det er en part som i virkeligheten er vekten på gullskålen som nå må granske hver eneste liste og undersøke fortiden og hva de kunne tenkes å gjøre, og som er samfunnets syndebukker. 150 000 stemmer kan gjøre underverker om de blir brukt riktig, og det er dette vi nå må undersøke. Første mann på denne venstreliste er Dr. Formoe, altså den som teoretisk har de største sjanser til å bli valgt. Han er for tiden medlem av Ø.T. herredstyre. Der var det en konsersjonssøknad fra en tysker for etpar år siden, om å få kjøpt et mål fjelltomt til hyttegrunn. Han talte imot og stemte imot, enda fyren var bosittende på bygda. I Wergelands dikt leser vi «Ingen jøde i et kristent hus.» Men tyskerhatet går meget dype-

re. Han sa: «Ingen tysker på norsk jord.» Det er tenkelig at han heller ville ordinere en porsjon arsenik til et NS-medlem enn å stemme for revisjon. Dette burde vi være oppmerksomme på. Slike folk får vi passe oss for. Vi har nok av denne type.

Jim.

Sannheten

Den verdenskjente franske teolog og matematiker Pascal som levde mellom 1623 og 1662 har en gang sagt: «Sannheten er så tilslørt i vår tid, og løgnen står seg så godt, at man ikke kan kjenne sannheten igjen, med mindre man elsker den.»

Er ikke dette en glimrende karakteristikk av forholdene i vårt kjære fedreland etter 1945?

T. B.

Husk bladpengene
for
2. halvår!

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Bjelken i Norges øye

Som kjent har krigsforbrytersaken mot den tyske Gestaposjef Reinhard nylig vært behandlet ved tysk høyesterett. Både statsadvokaten, som ifølge avisreferater prosederer på vegne av den norske stat, og Reinhardts forsvarer anket dommen ved den lavere domstol lydende på 5 års fengsel.

Reinhard var bl. a. tiltalt for å ha organisert motterror i Norge etter at den såkalte motstandsbevegelse hadde satt igang terror. Bare denne kjennsgjering burde jo mane det offisielle Norge til å gå stille i dørene. For riktignok er også vi enig i at mordere fortjener straff og rettergang, men det er oss umulig å innse at motterror er verre enn selve terroren, og at de som har ansvaret for terroren med en lang rekke lønlige mord og drap skal gå fri for enhver tiltalte og endog roses opp i skyene, mens de som grep til motterror skal forfølges et kvart århundre etterpå etter krav nettopp fra den norske stat som selv ikke gjør opp med sine norske terrorister.

Hvis man tenker over hvem det var som falt som ofre for den såkalte motstandsbevegelses «likvideringer», så blir man raskt klar over at det i de fleste tilfeller dreiet seg om folk som ikke var mere engasjert i den pågående indre strid i det okkuperte Norge enn storparten av dem som ble rammet av Reinhardts motterror.

Imidlertid er det også en annen meget viktig og avslørende side ved Reinhardprosessene. Den tiltalte Gestaposjef forsvarte seg i rettet med at han var soldat som bare gjorde sin plikt under en pågående krig. Nå skulle man vel vente at dette berømmelige ustanselige krigførende Norge ville motta Reinhardts påstand om krigsforhold i Norge med takknemlighet og glede. Men da kjenner man nok ikke det forvirrede offisielle Norge, hvis høyre hånd ikke vet hva den venstre gjør. For det norske justisdepartement ilte til og gjorde gjeldende at Reinhardts forsvar ikke var holdbart ettersom krigen opphørte med den norske kapitulasjon i juni 1940. Jfr. Aftenpostens referat fra rettssaken 20.6. 1967 — s. 14.

Det er så en kan miste både munn og mæle når en er vitne til det offisielle norske hykleri og en slik tvetungethet.

For ikke så lenge siden frisket vi opp en liten historie fra den første etterokkupasjonstid, da norske konsentrasjonsleire var fylt med NS-folk idømt tvangsarbeide på politisk grunnlag. Man fikk da en forespørsel, såvidt vi erindrer fra FN, om hvorledes det var med tvangsarbeidsleire i Norge. Forespørselen skyldtes en påstand fra russisk side om at det ikke bare var i Sovjetsamveldet en hadde slike leire, for bare se på Norge! Hva gjorde så dette offisielle Norge, som riktignok ikke lenger hadde fullt så mange politiske fanger som i de første lykkelige år etter 1945, men iallfall fremdeles flere ganger så mange som det Hellas har som man raser så over i dag? Jo, man lot ganske enkelt som om det var klientellet på Opstad forespørselen gjaldt og redegjorde nærmere for det!

Når vi ellers nevner Hellas og den besynderlige norske aksjonen mot de oberster som har gått så trofast i norske forgjengers spor — rent bortsett fra at de gjør det for å beskytte landet mot en truende kommunistisk fare, mens en i Norge vel nærmest hadde motsatt motiv — så minner vi om at ingen under Løbergsaken kunne benekte at Martha Steinsviks avsløringer om forholdene i de norske konsentrasjonsleire og fengsler etter 1945 var korrekte. Og behag påny å lese der om hva som foregikk! Juntaens

Oppreisning
også for Renault

Eftersom tiden går, krigspropagandaen blekner og den sunde fornuft vender tilbake i verden utenom Norge, får den ene etter den annen av de bannlyste fra etterkrigsoppgjørene sin oppreisning. Og pussig nok synes det å være de engelskmenn som vel var hovedredaktørene for krigspropagandaen som går i spissen her. Det er jo nok i denne forbindelse å nevne at det måtte en brite til for å bane vei for oppreisning også for Quisling.

Nå leser vi i Daily Telegraph (19.6.69) en anmeldelse av en biografi over bilkongen Louis Renault, skrevet av britten Anthony Rhodes. I anmeldelsen heter det at industrikongen mellom begge verdenskriger kom opp i store vanskeligheter med sine arbeidere og de kommunistdirigerte fagforeninger. Dette skal da i dag være forklaringen på og unnskyldningen for at Renault var samarbeidsmann. Det heter herom:

«Under den tyske okkupasjon ble han håpløst innviklet i kollaborasjonens marerittverden og samlet om seg fiendskapen til motstandsbevegelsen, til britene (som bombet hans Billancourt-fabrikk), de fri franskmenn og sine industrielle konkurrenter, som var henrykte da befrielsen kom ved å se ham ofret som syndebukk. Renaultfabrikkene ble nasjonalisert og Louis Renault arrestert for å dø i fengsel noen måneder senere.»

påståtte onde gjerninger blekner nok i sammenligning. Iallfall burde vel Norge være det siste land i verden som gikk til aksjon mot oberstene. Juntaen i Hellas har tatt hånd om etpar tusen politiske fanger og det er ikke bevist at et eneste menneske har mistet livet — ikke engang en notorisk attentatmann. I Norge hadde man i glanstiden over tredve tusen politiske fanger og både drap og selvmord hørte til dagens orden.

Eier ikke de ansvarlige norske partipolitikere og norsk presse skam i livet? Har de aldri hørt om bjelken i eget øye? Vi for vår del ville forøvrig heller kalle det en veritabel tømmerstokk!

Kirken og «rettsoppgjøret»

Et brev til biskop Birkeli.

En statskirke bør ha et større ansvar enn noen andre for at den stat den representerer på sitt felt opptrer anstendig, sømmelig og kristelig på alle områder. Den kan ikke av opportunistiske grunner tie til uretten for den skal i kraft av sin monopolstilling som statskirke være denne stats våkne samvittighet.

Har så den norske statskirke fylt denne oppgave? Om det har Bjarne Rokseth, Frosta for en tid siden skrevet til biskop Birkeli slik:

«Jeg må sende Dem noen ord også fordi jeg har en viss tiltro til Dem.

Her en dag leste jeg det siste bispebrevet som er sendt ut. Jeg må si det gjorde meg bedrøvet og innfridde ikke mine forventninger.

I dette bispebrevet hadde vi igjen de store talemåter, de store fakter som betyr så lite.

Det snakkes atter og atter om menneskerettigheter og human fremferd. På Uppsal-møtene ble det sendt ut paroler om at det gikk ikke lenger med bare store ord og fakter. Det måtte gjøres noe praktisk og positivt — på mange felter. Og det ble pekt på ymse emner. Bl. a. også emner som rettsoppgjør. Selv var jeg NS under okkupasjonen og er etter mitt skjønn så avgjort misshandlet ifølge menneskerettighetserklæringen. Hundre tusen av gode nordmenn er behandlet på lignende måte ved brudd på denne erklæringen. Alle alminnelige forstandige mennesker i vårt land forstår dette tross den stadige hets som sprøytes ut over folk som har lite høve til å skaffe rede på tingen slik det skjedde. Hetsen tjener jo i vesentlig grad til forsvar for dem som har drevet og fremdeles driver den rettsstridige folkeforfølgelse.

Det er blitt sagt at den norske kirkes største svakhet er hva den ikke har gjort eller har unnlatt å gjøre. Jeg er så enig.

Kirkeledelsen vet så utmerket godt og forstår denne utglidningen i rettsoppgjøret. Men vil eller tør ikke gjøre noe ut over alminnelige talemåter. De er redde for å trø makthaverne på tærne.

Youngtorvet med de hundre tusen arbeidere må ikke nevnes! Uranienborg ei heller. Da heller la uretten gå sin gang. Etter noen år vil jo de misshandlede gå bort likevel!

Nei, kirken vil søke å gå fri ved å unnlate å gjøre noe, ved å opptre som uskyldig.

Men er dette verdig den norske kirke og fyller den på dette vis sin oppgave?

Her er begått mord og rettsbrudd i fleng og kirken stryker med den flate handa over det hele.

Skal kirken framtidig ha vår respekt og aktelse, for ikke å snakke om vår hengivenhet, må den ta skeia i ei anna hand.

Den som lever får se.

Med hilsen til
bispekollegiet
Bjarne Rokseth.

Advokat Schjødt
får sitt pass
påskrevet

I den diskusjon som har pågått i Farmand om Løbergsaken — en diskusjon som Hewins nevner i sitt innlegg på annet sted i dagens nummer — fant vi også etterfølgende innlegg av Jonas Moe. Vi synes det var ord i rette tid:

«Efter å ha konstatert at Hewins «i virkeligheten slett ikke er edelmodig», «F» 7/6, spør Annæus Schjødt jr.: «Hvilket Norge er det han (Hewins) er slik fin venn av?» Med slikt et spørsmål demonstrerer Schjødt med all tydelighet en subjektiv holdning, nemlig å anklage Hewins for den freidighet å ville rehabilitere det Norge som «Han er slik fin venn av.»

Denne holdning kommer endog klart til uttrykk under rettssaken, eksemplifisert av følgende tendensiøse utfall mot saksøkers prosessfullmektig: «Med det kjennskap jeg har til advokat Wiesener's oppfatning, er jeg glad over å bli betegnet som unfair av ham.» «Morgenposten» 11/3. (Dette utfall er typisk nok ikke referert av «Aftenposten»).

Det kunne kanskje spørres: Er slike utsagn virkelig representative for norsk juridisk praksis? Som jeg også leste i en anmeldelse mens rettssaken pågikk, er vi ganske mange som synes det greier seg med krigsbøker, krigsfilmer og 25-årsjubileeer nå og som gjerne så et kritisk korrigerende bilde av hva som egentlig hendte i tidsrommet 1940—45.

Annæus Schjødt jr. bør være fullstendig klar over at hans form for jus gir det dårligst mulige utgangspunkt for dette.»

HVORFOR UOPPDRAGEN UNGDOM?

Det skrikes opp i pressen om at ungdommen ikke får adgang til campingplasser rundt omkring i landet. Grunnen til dette forbudet er at mange av den yngre garde stiller istand bråk og forulemper andre besøkende.

Vi vil ikke ta standpunkt til forbudet, men bare si at enhver bør få være i fred når han ønsker det og ikke bli vekket av skrik og spektakkel i sin rettferdige søvn.

Men hvem har ansvaret for barnas oppdragelse, er det ikke foreldrene? Et gammelt ord sier at eplet faller ikke så langt fra stammen, og det stemmer i mange tilfeller. Dessuten har fri barneoppdragelse vært etterkrigstidens store slagord innen moderne pedagogikk. Når barn fra de tidligste år ikke får noen anelse om hva som er rett eller galt, er det et under at ikke flere ungdommer har sine navn i politiets arkiver. Det har ofte vist seg at ungdommer har hatt bedre forstand enn sine foreldre. Man kan ikke vente at ethvert barn skal komme inn på det riktige spor i livet, når de ikke blir rettleidet.

Moralen må bli at når den blinde skal føre den halte, kommer begge til å havne i grøften, før eller siden.

Hvis vi noen gang skal få

FOR UNGDOMMEN

Red.: Halvard M. Paasche

*Men nye slekter fødest der korp og daude gol
og nye heimar reiser seg av gruset,
og borni spring på tun att og tindrar i sol
og nye bjørker syng sin song kring buset.*

en nasjon av ansvarsbevisste og rettskafne borgere, må det begynnes med de yngste.

VG PÅ KRIGSSTIEN IGJEN

Verdens Gang har atter vært på jakt etter «nynazister», denne gang ved polarcirkelen. På denne fjell-overgang, like ved E6, står et minnesmerke, med rød, fin stjerne på toppen, over jugoslaviske krigsfanger som mistet livet under siste krig.

Vi kan ikke i farten huske teksten på støtten, men iallfall står ordet «terror» der, og dette er hugget bort, både i den norske og jugoslaviske teksten.

VG som ofte ser selve Fanden på høylys dag, kan ikke dy seg, men skriver: «Er det nynazister som har vært på ferde?». Vi kan så tydelig forestille oss hvordan vedkommende journalist, i jakt-iveren på ånder fra fortiden, forsøker å mane frem de uhyggeligste perspektiver for menneskeheten ved sin skremselspolitikk. Hele nasjonen må straks bli klar over

hvilke farlige mennesker som har vært ute med hammer og meisel på Saltfjellet, mener VG, og roper ut: Nynazistene har vært der!

«BRENT JORD» FIKK PRIS FRA DEN RUSISKE FREDSKOMITE

«Brent jord» fikk fantastisk mottakelse på Moskva-festivalen», skriver Dagbladet, og det tror vi så gjerne. Filmen fikk dessuten både diplom og to festivalpriser. Som en kuriositet kan også nevnes at filmen ble tildelt en pris fra den russiske fredskomite. Slå den! Selv om denne filmen ikke var av den verste hetztype, er den en av mange i rekken av samme meget tendensiøse filmer som har blitt produsert i etterkrigstiden.

Man skulle tro at det norske folk omsider kunne bli helbredet for sitt mindreværdighetskompleks, som nå i mange år har utartet seg i

selvskryt av mikroskopiske «heltegjerninger» i okkupasjonstiden. For en utenforstående ser det faktisk ut som om Norge alene førte krigen mot Tyskland, og vant.

Men tilbake til filmfestivalen i Moskva. Sigbjørn Hølmebakk, som var tilstede på festivalen, sier i et intervju med Dagbladet at russiske filmfolk på forhånd har lovet at alt vil bli gjort fra deres side for å samarbeide om fellesproduksjon av norsk/russiske filmer, bare brukbare prosjekter dukker opp. Hølmebakk gir ut trykk for stor iver etter å komme igang med samarbeidet. Hvis vi kjenner den gode radikaler rett, er nok han en av de mange som er villige til å koke sammen flere manuskripter som faller i russernes smak, og helst noe i samme stil som «Brent jord». Hetzen må ikke stanse.

Vår norske film var i godt selskap da gullet ble delt ut i Moskva. Cuba var representert med filmen «Lucia», som en enstemmig jury tildelte gullmedalje. Vi skal ikke undervurdere disse filmenes kunstneriske verdi, men når f. eks. filmer som «Brent jord» blir tildelt en pris fra en russisk fredskomite, da må de mest inbesile begynne å ane hestebeinet.

FN-OBSERVATØR DREPT VED SUEZ-KANALEN

For en tid tilbake ble en svensk offiser, som arbeidet for FN's observatørkorps i Midt-Østen, drept av en israelsk kule. Israel beklaget dypt det inntrufne, men forsøker samtidig å unnskyldes seg med at avtalen om ikke å skyte nærmere enn 40 meter fra en observasjonspost, ikke gjelder lenger, da Nasser offisielt har erklært at våpenhvilen har opphørt. Denne påstanden er selvsagt bare et forsøk på å skyve ansvaret for drapet over på Egypt.

Pressen vet å berette at det vil bli rettet en skarp protest til Israel, men disse «skarpe» protestene har vi tidligere hørt om, uten å bli en realitet. Noe annet ville det blitt hvis araberne hadde kommet i skade for å gjøre samme ugjerning.

SAGAEN OM HORST WESSEL

Fortalt av hans SA-kamerat Erwin Reitmann

Nürnberg

Partidagen 1929 nærmet seg. Alle lengtet mot den lang tid i forveien. Man rustet seg ivrig i alle Rikets gauer. Denne partidag skulle vise at vår bevegelse var på fremmarsj, i motsetning til de jødiske bladers snakk om tilbakegang for nasjonalistene.

Trass i den stadig stigende nød sto det fast for Horst at alle måtte med! Han visste fra partidagen i 1927 hvilken stor opplevelse en slik dag var. Den ga nye kraft til den videre kamp og viste enhver hvor stor hæren til det våknende Tyskland er. Allerede måneder i forveien hadde Horst etablert en

sturmsparekasse som kameratene brukte for å spare sammen penger til reisen og til uniform. Så kom avreisedit.

På Jüdenhof samlet sturmen seg fredag 2. august 1929 med glade, smilende ansikter. Fremmetet var nesten fulltallig. Tungt belleset dro vi avsted mens vi sang tennende sanger. På Anhalter Bahnhof hersket det liv og travelhet. Endelig satt vi i toget sammenpresset som sild. Nå bar det avsted mot ubeskrivelige festdager. Mange av kameratene foretok her sin første store reise.

Toget rullet ut. Parole: Nürnberg! På perrongen sto kvinner og piker og vinket med lommetørklær så lenge toget var synlig. Alle sang! Hele toget igjennom det samme bilde av glade, forventningsfulle mennesker.

Timer varte det før det ble stille. Opprømheter var stor, men enda større tretttheten. Snart sov alle på benkene, på gulvet og i baggasje-nettene. Det var enkelte som ikke fant riktig ro og som også hadde all grunn til det. Det var noen forvovne gutter som opprinnelig ikke hadde hatt til hensikt å reise med til Nürnberg. Da de imidlertid så jublen, da

holdt de det ikke ut hjemme og steg på — og nå reiste de til Nürnberg stående utvendig på stigbrettet. På morgensiden bruste toget inn i stasjonshallen på Nürnberger Hauptbahnhof. Alle skyndt seg, det var et fryktelig oppstyr over alt. Vi stormet frem! Da sto Adolf Hitler i stasjonshallen. Et dundrende Heil tordnet mot ham. På plassen foran stasjonen ble vi mottatt med musikk og av en tusenhodet menneskemengde. Man jublet mot oss. Det forekom oss alle som en drøm. For en begeistring hos befolkningen da vi rykket inn. Hvem kjenner ikke bildet av Horst Wessel, hvor han leende marsjerer inn i Nürnberg i spissen for sin sturm? Nürnberg, det var sjelelig oppreisning for årelang båret terror.

Om kvelden var det så oppstilling til fakkeltog. Gatene var stappende fulle av mennesker. Endelig satte toget seg i bevegelse, en kjempemessig, uendelig ildslange. På begge sider jublet en henført menneskemengde mot oss. Selv de mest forstokkede ble revet med i begeistring. Vi tenkte at noe slikt kunne vel ikke skje ellers i Tyskland. Vi var hittil

vant til å bli spyttet på, hånet og forfulgt. Og så dette? Hjertene våre truet med å sprenge. Vi hadde gjerne villet skrike det ut til våre forfølgere: se her, dere dverger! Her marsjerer Tyskland! En hær kampbesluttsomme aktivister som ble større og større for hver dag. Fremtiden er vår!

Vi marsjerte, tumlende og gledesdrukne i glødende fakkelskinn, og stadig sterkere ble jublen. Forbi der Führer gikk det i stram givaktmarsj. Musikk, sang, jubel. Det var for meget på en gang. Man kunne ikke lenger fange opp alle inntrykkene. Så bar det til kvarteret. Hver SA-mann holdt i hånden faklen som langsomt sluknet.

Dog, hva var det? En sporsvognsfører kjørte hensynsløst inn i vår kolonne med vognen sin. Faklene fløy gjennom luften. Noen kamerater svang seg på vognen og meget hurtig fikk føreren erfare at det ikke er godt å spise kirsebær med Berliner-SA, med Sturm 5.

Sent på natten gikk vi for å sove. Vi kunne knapt begripe det vi hadde opplevet. Så veldig hadde vi ikke kunnet forestille oss det i våre vakreste drømmer.

(Forts. i neste nr.)

De norske bjørne kommer på besøg

For FOLK OG LAND av feltmester Toke.

Fra en dansk venn og leser av vårt blad har vi mottatt etterfølgende lille beretning om et besøk som norske AT-offiserer avla i Riksarbeidstjenestens leir Hierlsbagen ved Primkenau i Schlesien, hvor hundre vordende danske AT-fører nettopp holdt på å avslutt sin utdanning.

Der herskede en vældig travlhed i Rigsarbejdstjenestens lejr 11/106 Hierlsbagen ved Primkenau i Schlesien.

Et hundrede unge danske var ved at avslutte deres 10 mdr.s uddannelse som vordende førere i den danske Landsarbejdstjeneste. Det havde været en haard men ogsaa lærerig tid, og tyskerne havde været dygtige lærere og myndige raadgivere.

Hver morgen ved flagparaden gik det danske og tyske flag til tops paa hver sin flagstand, og dagens motto blev sagt paa begge sprog. Vi var efterhaanden blevet saa dygtige, at vi blev forevist for fremmede, saaledes for folk fra Kroatien, Slovakiet, og en del af den ukrainske frihedsbevægelse, som med deres blaaugle løver mindede om en slags svenskere.

Men nu kom nordmændene. —

Vi fik frie hænder til i tre dage at forberede sagen og vi arbejdede haardt. Det var meget spændende.

Endelig oprandt dagen. Vi var i fineste puds og lædertøjet saa blankt, at vi kunne spejle os deri.

Fire store, bredskuldrede norske bjørne dukkede op i deres uniformer. De saa strenge ud, — men vi knaldede spaderne haardt og lavede en præcisionsekercits saa det gibbede baade i vore tyske førere og de statelige nordmænd.

Som en af københavnerne udtrykte det:

«Vi skal Odin brodere mig vise de norske fjeldaber, hvad dansk energi kan præstere». Det var lidt slemt sagt, men godt ment. Vi marcherede og evolerede og solen skinnede. Ude i markerne gravede vi grøfter og foretog maalinger, saa det var en helt fornøjelse. Vores tyske oberfeltmeister stønede og hviskede til mig: «Ja, men jeg trodde, det var svenskerne, der var jeres arvefjende?»

Men flot saa det ud, da vi var færdige med markarbeidet.

Med nøgne solbrændte overkropper marcherede vi i snorlige rækker, fire mand høj. Vi hilste de norske bjørne med en flot parademarch, som fik anerkendelse af selveste unterfeltmeister Müller og han havde tjent i Kej-

Befalingsmænd i Rigsarbeidstjenesten drøfter dagens arbeide.

serens garde. Vi kunne se det paa hans ører, de bevægede sig meget stærkt, det var tegn paa sindsbevægelse.

Saa sang vi saa det rungende:

*Med spaden fast paa skulder
i stærk og sikker takt,
marcherer nu mod maalet
den danske spadevagt,
mens sol i spaden blinker,
vi synger højt en sang,
vi ved at sangens toner
gør vejen mindre lang.»*

Tavse stod vi nu Giv agt stilling og ventede paa nordmændenes bedømmelse. Den ældste af dem, en vældig kæmpe, traadte frem, og hans røst rungede ud over

(Forts. side 6)

Vi hilser på de norske gjester.

H. FRØYSTAD:

Løbergsaken og historieforfalskningen

Om punkt 4 i byrettsdommen i Løbergsaken heter det bl. a. — i følge F. og L. nr. 11: «Spørsmålet om Norges mobilisering er ikke så enkelt, men fremstillingen i boken er ikke riktig.»

Og hvorfor er det spørsmålet «ikke så enkelt»? Jo, fordi 10 av statsrådene i 1940-regjeringen — deriblant «Gubben» selv og Koht — ikke etter krigen ville vedkjenne seg ordlyden av den gitte mobiliseringsordre — om stille og delvis mobilisering, men disket opp overfor Undersøkelsskommisjonen av 1945 (UK) med at det før kl. 5 den 9. april var gitt ordre om alminnelig (full) mobilisering, en ordre som Hærens overkommando (OK) ikke hadde mottatt, og av den grunn en påstand som UK ikke fant å kunne godta. Jfr. Innstill. fra UK s. 99—100 og dessuten Ruge: «Krigens dagbok» s. 350: **«Noen ordre om full mobilisering gikk aldri ut.»**

Når Hewins uttrykker seg som han gjør, at «der ikke finnes skygge av bevis for at Norge noen sinne mobiliserte» — og at historien om mobilisering er «et påfunn», så er det de nevnte statsråders påstand om alminnelig eller full mobilisering han polemiserer mot. Og i så måte er han i samsvar både med UK og Ruge.

Slik ordet — mobilisering — vanligvis blir brukt, er det i betydningen alminnelig mobilisering — uten tilføyelsene alminnelig eller partiell (delvis) — som er de fagmessige eller tekniske betegnelser. Selv de nevnte statsråder lot til — eller lot som om — de ikke kjente nær-

mere til den militære terminologien. Hvorfor da kreve det av Hewins eller av oversetteren? Slikt er utlukken flisespikkeri — for å ha noe å henge hatten på — like eins som Schjødt som påsto at det i oversettelsen fantes mer enn 200 oversettesfeil — plent som en kan oversette ordlydene fra et språk til et annet.

Det med mobiliseringen — hr. dommer Hougen — er oppklart alt for 23-24 år siden. Så Deres påstand om at det spørsmålet «ikke er så enkelt» er temmelig malplassert, men i stil med en annen påstand i dommen om at «det tyske overfallet natten til 9. april kom overraskende på den norske regjering». Nei, invasjonen kom alt annet enn uventet på Koht og kolleger. Til det satt Koht inne med mer enn nok av meldinger som alle gikk i samme retning alt fra 3. april og var dessuten nettopp det han hadde fryktet for de tre siste mndr. før 9. april — som følge av spillet fra vest — etter det han selv forteller i «For fred og fridom i krigstid — 39/40».

At han etter krigen så inderlig gjerne ville redusere disse meldinger til løse rykter — og endog skyldte på den norske ambassade i Berlin — og særlig på Stang — for mangelfulle informasjoner, har sin grunn i det jeg gjorde rede for i nr. 10 av F. og L. og som jeg ikke her skal gjenta.

«Overraskende!» Den tyske invasjonen kom ikke mer overraskende på regjeringen enn at alle departementene var gjort ferdige til rømning i en fart flere dager før 9. april — etter det Koht forteller i den samme boka. Men at gull alt i mars var sendt til USA med to svenske skip — med norske kunne jo arten av transporten sive ut — og at resten av gullet var pakket for flytning, det nevner han ikke.

Bortsett fra noen få feilaktige og uvesentlige opplysninger — uten betydning for helheten — annet kunne jo Schjødt ikke finne å hefte

seg ved — er fremstillingen i Hewins bok langt mer i samsvar med viktige faktiske forhold enn den offisielle norske versjon om de samme ting. Den fortjener med rette betegnelsen historieforfalskning. Det er i det foregående nevnt et par eksempler — dette med mobiliseringen — og den «overraskende» invasjonen. Her noen til, som f. eks. den offisielle norske «myten om et brutalt Tyskland, hjulpet av Quisling, angrep det uskyldige Norge, og et nestekjærlig England — ilende til for å redde det — en myte som ikke tåler nærmere granskning» (Hewins s. 186).

Mer konsentrert kunne denne historieforfalskning ikke formes. Denne forvrengte versjon av det faktiske forhold er vårt folk blitt foret med i år etter år. Og Ola og Olava trudde det — og trur det enda. Det har stått i blada — og meddelt i radio — og bladene forteller alltid det som sant er — særlig de i Akersgt., som var så saklige i sine reportasjer fra Jacobsens-Løbergsaka at jamvel adv. Schjødt syntes det gikk for vidt (Jfr. Fårmand nr. 19 side 9)

Den nevnte myten er det skjære tull, krigspropaganda, som ikke etter krigen ble rettet. Det sanne eller virkelige forholdet var at «England provoserte det tyske angrepet (på Norge) og gjorde intet effektivt for å hindre det og overlot så det (Norge) til sin skjebne» (deserted her). (Hewins s. 286). Ur-säckta, hr. Schjødt, at siste linje ikke er ordrett oversatt! Som en ser er det skilnad på myten og det faktiske forhold. Men slikt er ikke historieforfalskning, men objektiv, sann saga, sett fra Jøssingsynspunkt og norsk rettsstells — foruten fra en regjering, sammensatt av de «ukyndigste personer» — Gerhardsen og kompani. I sitt bokverk om siste verdenskrig, skryter Churchill av at det lyktes ham å pusse Hitler på Norge — og det mens 20 000 norske sjøfolk seilte med livet som innsats for England — og av disse gikk over 3 000 ned. Ikke desto mindre ble Churchill kreert til æresdoktor ved Oslo Universitet!

England er spesialist i å trekke andre land inn i sine kriger. Foruten Norge ogsa Grekenland og Jugoslavia. Hadde ikke Hitler gått på Sovjet, hadde Norge i dag vært en tysk provins. I forrige verdenskrig dro det Hellas, Romania og USA inn.

(Forts. side 6)

De norske bjørne - -

(Forts. fra side 5)

pladsen, men den var meget venlig og bjørnen brummede:

«Danske kammerater. Det har været et af mit livs gode og fornøjelige oplevelser at se, hvad I har kunnet præstere. I har lært godt i de ti mdr. som nu næsten er gaaet, og I har haft gode og dygtige lærere. Men I har først og fremmest det i Sindet, som faar en gammel kæmpe til at føle bevægelse, I har ungdommens lyse og sunde tro paa, at det nytter at udrette noget og I har lært efter det gamle motto: «For ret at byde, lær først at lyde».

Mine kammerater og jeg har set meget interessant i Tyskland paa vor rejse her, men mødet med jer, danske venner, har vært det bedste. Jeg har været soldat hele mit liv, og jeg kan se med et øje, at I er rette karle og gode befalingsmænd og jeg haaber, I maa tjene den danske landsarbejdstjeneste med hæder og flid til lykke for dansk ungdom.» —

Saa traadte vi af til spising.

Men endnu var aftenen tilbage.

Vi havde pyntet den store spisesal med løv og birkegrene samt gran. Vi havde dannet et orkester, som samtidig var i stand til at spille hele fire melodier og hvis man kendte melodierne, gik det.

Vort flag Danebrog hang i baggrunden, og nu ventede vi paa gæsterne. Foruden de norske officerer fra A. T. og vore egne førere var der gæster fra nær og fjern, helt fra Berlin.

Vi lod Øjvin, som var halvt norsk, hans mor var fra Stavanger, læse Grundtvigs digt: «Hilsen til Norge», højt.

Jeg havde herset med Øjvin, og han gjorde det glimrende. Derpaa sang vi den sang, de fleste af os satte højt.

*«Løft fanen høyt kammerater
nu over den danske bær
vi arbejds unge soldater
er fremtidens folkefærd
vi arbejder og marcherer
med fortidens helte i pagt
for Danmarks ære og frihed
vi staar med spaden paa vagt».*

Derefter opførte et par kammerater fra Jylland et par sketch. Ingen forstod sproget, det var jydsk dialekt og selv den mest forbenede nynorsker, ville ikke kunne hav fattet et ord, men skuespillerne var gode, de viste en hestehandel og det blev forstaaet.

Henrik, som var holdets

uudtalte leder, holdt en flammende tale paa dansk om Danmark og Norges historiske fællesskab og mindede om, hvordan Daner og Nordmænd hærtog Breitland i fællig og stred paa Lyrskov Hede mot Venderne. Han sluttete sin tale saaledes:

I fire hundrede aar lød kække røster om bord paa de dansk-norske orlogsskibe. Hundreder af slag har norske og danske gutter kæmpet sammen, og selv efter adskillelsen i 1814 var broderskabet til stede, da norske frivillige hjalp os i treaarskrigen og 1864.

I dag strider danske og norske frivillige i Vaaben S.S. for Europas frihed mod Asiens grusomme herrer.

Denne strid gælder ikke alene det militære maal, at slaa bolsjevismen, men ogsaa grundlaget for et nyt vældigt germansk rige fra Alperne i Sønder til Nordkap, fra Ural til Atlanterhavet. I dette storgermanske fællesskab vil danske og norske møde til kappestrid med vore tyske og andre germanske frænder. Det mørke der lagde sig over vore lande, da slaphed og selvopgivelse fik vore ledere til at afruste og haane de, der var fædrelandsbevidste, det mørke er ved at svinde til fordel for det nye storgermanien, hvor man tæller stammer og folk efter hvor kække de er i dag og i morgen.

Vi tror paa et nyt Europa. Det vi har lært hernede, og den maade vore tyske kammerater har behandlet os paa, giver os kun det bedste haab om, at det vil blive muligt at skabe et fælles Europa paa grundlag af gensidig respekt».

Henrik hilste og gik ned, og forsamlingen klappede. Den havde ikke forstaaet ordene, men indholdet og Henriks klare tale og smukke danske sprog virkede efter hensigten.

Vi sang for nordmændene.

*«Og er der lidt stikkent
ved gutterne der,
det kommer af de mange,
mange naaletrær».*

Og vi tog svenskerne med for en ordens skyld.

*«Og er der lidt stilig
ved gossarne der,
det kommer af de
nysselige birketrær».*

For at slutte med danskerne:

*«og er der lidt mageligt
ved svendene der,
det kommer af de
skyggefulde bøgetrær».*

Da der var krig mindedes vi de faldne og lyset blev slukket undtagen et af stearin. Saa sang vi sagte:

*«Usynligt følger os en skare
af Danmarks gamle Krigerstand»*

Derpaa var aftenens mere højtidelige del forbi, og vore tyske førere inviterede paa vin, øl, pølser m. m.

De var glade paa vores vegne, de følte, at vi havde udrettet noget. Vi blev venner med de norske bjørne, som fortalte om Quislings kamp for Norges frihed, og den næste dag fulgte vi de norske bjørne til stationen. Vi gik til fods og snakkede uformelt og følte, at vi havde gode venner foran os.

Da det lille tog tøffede bort og vi saa det sidste blik fra De norske bjørne, var vi lidt vemodige. At skilles er alltid svært.

Løbergsaken . .

(Forts fra side 3)

Det var med å vinne begge krigene, men i begge tilfeller tapte det freden. Likevel blir dette lands ledende figurer under de to krigene vurdert som store statsmenn — særlig Churchill. Nå holder vurderingen av ham på å slå om. Moran, hans lege, karakteriserer ham som politisk naiv. Og Attlee uttalte at Churchill kunne ha en tylyt ideer, men bare en av dem kunne være brukbar.

Men tilbake til dette med offisiell norsk historieforsking, som f. eks. påstanden om den fortsatte norske statlige krigføring etter 10.6.40, en påstand som intet annet lands regjering noen sinne har godtatt, men som ble fremsatt av norske rømlinger i London, støttet av folk med svin på skogen i Oslo, og godtatt av norsk rettsstell og av den nevnte «vennekrets av de ukyndigste personer» i den edle hensikt å gjøre det såkalte rettsoppgjøret så omfattende og vilkårlig som råd var. Et oppgjør som hadde så lite med rett å gjøre at «vennekretsen av de ukyndigste personer» ikke turde godta eller anerkjenne Europadomstolen for menneskerettighetene før 15—16 år etter den var opprettet og Tinget hadde strødd sand på meldingen om det verdensberømte norske rettsoppgjøret — om de 100 000 landssvikere — en melding, et dokument, som mest av alt lignet en årsberetning fra et fellesslakteri.

Oppgjøret bør revideres — slik også Anders Lange fremholder i sin avis — slik at oppgjøret bare kommer til å omfatte angivere og annen simpel lakeitjeneste, begrepet «økonomisk lands-

Einar, bror min

Er man velsignet om så bare med litt kritisk og galgenhumoristisk sans, så blir Rolf Gerhardsens bok om sin bror en ganske underholdende sådan. Som f. eks. sitatene om gruppeinndeling av heltemotet etter 1945:

Gruppe 1a: De hjemme-frontfolk (altså de illegale, ulovelige, min anm.) fra tysk fangenskap og langvarig dekning (de som lekte trebondeihus med tyskerne, min anm.).

Gruppe 1b: Folk som hadde deltatt aktivt i krigshandlinger: sjøfolkene, flygerne og soldatene.

Gruppe 2: De som hadde vært i Storbritannia og USA.

Gruppe 3: Folk som kom fra Sverige.

Gruppe 4: Og så videre nedover . . .

Forfatteren fortsetter: Det er da ikke så underlig at den første regjering, — og forsåvidt den andre, — ble bestående av folk fra gruppe I med innslag fra gruppe II og III. Nå er jeg ingen beundrer av C. J. Hambro — Elverumsfullmaktens fusker, — men jeg må være enig i hans karakteristik av disse regjeringsdannelser som fantastiske, ordet fantastiske er satt i kursiv i boken. C. J. H. mente nemlig at disse regjerings-sammensetninger besto av en vennekrets av ukyndige personer uten enhver erfaring og innsikt. Men hvorfor frasa seg da — Hambro's borgerlige partifelle og dertil leder av hjemme-fronten, — Pål Berg, den tilbudte statsministerpost og henviste kongen til Arbeiderpartiet? Ville de bor-

svik» utgår — osv —. Mangt i forbindelse med verdenskrigen er etterhvert kommet i et annet lys enn tilfellet var like etter, da det var så om å gjøre å fortie, forvrengte og forfalske viktige kjennsgjeringer — og det satt folk ved makten som tenkte langt mere på å slå partipolitisk mynt på oppgjøret og på å beskytte visse personer enn på det som ville være rett og rimelig. Ta f. eks. Fanebustsaka. Den er en skam og skandale for norsk rettsstell, en norsk Dreyfussak. Den franske ble rettet. Den norske ikke. Og den er så visst ikke den eneste. Og så snakkes det om rettsstat! En må si med Hamlet: «There is something rotten in the state of Norway» i etterkrigstida, noe proletært, holdningsløst, slavesjelaktig.

H. Frøystad.

gerlige intuitivt toe sine hender for fremtidens dom over det såkalte rettsoppgjør og la arbeiderpartiet sitte igjen med det aller-skitneste ettermæle?

Regjeringene ble altså overveiende dannet av folk fra gruppen Ia, den gruppe som var de mest hatefulle, de mest hevnjerrige, og som herren så også tjeneren, stortinget. Hva vi NS folk fikk føle og fremdeles føler på legeme og sjel. I spørsmål om hevn er forøvrig en sammenlikning med Quislings og Gerhard-sens karakterlegning i denne forbindelse avslørende. Under lynjustisen mot Quisling sa Quisling i sin forsvarstale, at det var mange han kunne ha hevnet seg på for deres ødeleggende forhold for Norges sak under okkupasjonstiden, men sa han, det gjorde han ikke fordi hevn aldri kan være et politisk motiv. Men Einar Gerhardsen kunne — — —!

Gruppe IV «med folk nedover» kunne rumme så mangt. Fra bolde jegere på tankeløse ungjenter, rettssvikere, nådesløse pressefolk, feige stortingsmenn osv. osv. Alle disse som mente seg berettiget til gloriebiter, de også.

Vi NS folk som helhjertet arbeidet **legalt** under folkeretten fikk torner som utakk for våre anstregelser for å skaffe nødtørfing føde til landet, og for vårt vanskelige arbeid med å dempe tyskernes raseri, et raseri nettopp p.g.a. de illegales brudd på samme folkerett!

Vi passer nok ikke inn i noen av den illegale heimefronts grupper, men vi sier med Knut Hamsun: vi har tid til å vente på historiens riktige gruppering som for tiden skimtes mer og mer. Vi får si med Haavamaal: Fe dør, frender dør, men en ting dør aldri: **dommen om hver død**. Det er dette med godt ettermæle som er så verdifullt såvel for et personlig navn som for et familienavn. Vi venter i trygghet!

ABH.

*Flertallet har makten dessverre,
men retten har det ikke. Retten
har jeg og de andre få, de enkelte,
minoriteten har alltid retten.*

(Ibsen i K«jærlighetens komedie»)

*Jeg vet ikke hva det vil si å være
kjeltring, det har jeg intet begrep
om. Men jeg vet av erfaring hva
det betyr å være en bederlig mann
i et samfunn som vårt. Det er forferdelig.*

(Han Jagers ord på dødsleiet)

Ikke skyldig - -

(Forts. fra side 2)

justisminister, Terje Wold, som handlet etter instruks fra Nygaardsvoldregjeringen. (Welhaven i Aftenposten 27.4. 65). Likeledes forhandlet han, Berg, Berggrav og andre prominente borgere med den tyske legasjon i flere dager — Welhaven etter instruks fra Wold — og dette førte til fjernelsen av Quislings første regjering og opprettelsen av Administrasjonsrådet 15. april. Videre førte disse forhandlinger til at kong Haakon, utenriksminister Koht, Johan Mo-winckel (Venstre) og Jon Sundby (Bondepartiet) bega seg til Elverum 10. april for å møte minister Kurt Bräuer. Ingen av disse handlinger betraktes i dag offisielt som forræderi, mens Quislings hjelpeløse forsøk på å holde det norske flagg vaiende, ulogisk, fordømmes.

3. Ved middagstider 9. april var alle nøkkelstillinger fra Narvik og sydover effektivt okkupert av tyskerne, som ikke anvendte mere enn 2000 mann noe sted og likevel vant nesten uten kamp — bare isolerte norske tapre aksjoner ga det hele en svak likhet med «krig». (Pol III, minesveiperen Olav Trygvason, Oscarsborg, sivile flyvere på Fornebu og fortene Bolærne og Rauer. Bussen med tyskere som ble kjørt ut over avgrunnen var en oppfinnelse av Hambro). 15. april var situasjonen enda mere håpløs, idet anglo-franskmennene hadde mislykkes i å komme tyskerne i forkjøpet 9. april og ble tvunget til å tiltvinge seg brohoder, mens nordmennene var gått over til en «mob» (rabble), som Hambro sa i «I saw it happen in Norway». Forsvarsminister Birger Ljungberg, Kommanderende general Kristian Laake, generalstabsjef oberst Rasmus Hatledal og oberst Otto Ruge var enige 10. april om at motstand var «håpløs», som det viste seg — selv med engelsk-fransk-polsk intervensjon. Kong Haakon og hans regjering var på vill flukt, imellom i forkledning og var ikke engang i kontakt med de allierte. Lord Mountevans og Flying Officer Whitney Straight måtte sendes ut av Churchill for å finne dem. Selv påskuddet om å «være i krig» var blitt oppgitt.

I tillegg til dette at Oslo var blitt overgitt uten kamp, var de tyske hær- og flåtesjefer (Engelbrecht og Kumetz) fra krysseren Blücher blitt frigitt av nordmennene som hadde tatt dem tilfange,

og gardesjefen, oberst Graff-Wang installerte den kongelige slottsgarde i Hotell Continental sammen med Quisling da den nye selvutnevnte statsminister allerede hadde proklamert seg selv (9. april). Neste dag lå et kompani regulære norske tropper, væpnet med moderne våpen, i bakhold for å ødelegge luftattaché Spillers styrke da den vendte tilbake fra Midtskogen etter å ha mislykkes i å ta kongen tilfange, men fikk ordre fra høyere hold (general Hvinden Haug i 2. divisjon?) om ikke å åpne ild. «Var det krig eller mobilisering?», som Hans S. Jacobsen spurte Skodvin om i Morgenbladet (2.7. 69).

Ja, i løpet av de fire dager 11.—13. april forsvant kongen, stortingsrepresentant Hambro, utenriksminister Koht og minister Oscar Torp inn i Sverige, slik Hambro hadde forutsatt natten mellom 8. og 9. april og Nygaardsvold forutså i Elverum (10. april), i den hensikt å danne en eksil regjering (Svensk Hvitebok 17.4. 1948). Var det «krig»?

Hvis Berggrav & Co kan bli tilgitt for ha trodd at det offisielle Norge hadde oppgitt ånden 15. april, hvorfor så ikke Quisling 9. april da situasjonen var likedan — det vil si da det var et maktvacuum?

4. Dokumentarisk bevis.

a) Kommanderende general Otto Ruge skrev i «Krigens Dagbok» (side 350): «Noen offisiell ordre om full mobilisering gikk aldri ut. En slik ordre hadde forøvrig heller ikke på langt nær kunnet gjennomføres, slik som forholdene var.»

b) Oberst A. F. Munthe, som var i generalstabens hovedkvarter kl. 04.00 den 9. april bemerket at Kohts uttalelse i «Norway neutral and invaded», som hevdet «at Regjeringen hadde besluttet full mobilisering» var «ukorrekt — — To representanter for Regjeringen innfant seg 9.4. kl. 3.45 om morgnen — på et tidspunkt da enhver ordnet mobilisering var teknisk umulig — på Kommanderende Generals kontor og gav ordre om en delvis og stille mobilisering — — pr. post!» (De to var Ljungberg og Trygve Lie) (Overlege Johan Scharffenberg i Morgenbladet 5.7. 48).

c) Oberst Otto Munthe-Kaas, tidligere militæreattaché i Washington og historiker, skrev i Morgenbladet (23.4. 60): «Som fagmilitære kunne

de ikke sette likhetstegn mellom alminnelig mobilisering og delvis mobilisering».

d) T. K. Derry, forfatter av «A short History of Norway» og av «The Campaign in Norway», skrev i den siste: «The Government's decision was for a partial unproclaimed mobilisation — the call-up to be by post, with Thursday, the 11th, as the first day on which troops were to present themselves — — in a chance interview with the Foreign Minister at 7.30 a. m. he spoke of general mobilisation, but when those concerned presented themselves they found they were unexpected.» (Sitert i min «Quisling — prophet without honour», side 205). Aftenposten (aftennr.) 9. april ofret 2 linjer på Kohts utsagn kl. 7.30 og etterfølgende omtale av utsagnet i radio var uoffisielt. Regjeringen gjorde aldri bruk av massemedia for å proklamere noen slags form for mobilisering.

e) Den offisielle motbok «Norway and the Second World War», utsendt av UD, sa (1966): The Ministers, steeped in the niceties of peacetime politics and diplomacy, failed to issue a clearcut order for immediate and general mobilisation.» Dette er avgjørende! Så hvorfor kan ikke Quisling tilgis — i likhet med Berggrav — for å ha forsøkt å stanse de sporadiske, selvmorderiske og hensiktsløse fiendtligheter?

5. Manglende dokumentarisk bevis. Ruges data, som han ønsket å «ta med seg i graven», den nesten 25 år gamle rapport fra Den militære Undersøkelseskommissjon og Nygaardsvolds dagbok, blant mange andre tilbakeholdte dokumenter, ville nesten sikkert vise at Norge hverken var undergitt «alminnelig mobilisering» eller på krigsfot i april 1940.

6. Tyskland erklærte ikke Norge krig før 26.4.40, da England og Frankrike hadde sikret seg midlertidige brohoder og noen få norske enheter spontant hadde sluttet seg til kampen. Jeg gjentar at det aldri ble truffet noen norsk beslutning om å slåss (to «fight»).

7. Den norske legasjon i Berlin fortsatte sin funksjon inntil 19. april.

8. Trygve Lie og Halvdan Koht protesterte begge da de kom som flyktninger til Britannia i juni 1940: «Det var ikke vår krig.»

9. Det var et minimum av samarbeide mellom nordmennene og de anglo-franske invasjonstropper under kampanjen i Norge. (Se «Happy Odyssey» av general Adrian Carton de Wiart, den britiske øverstkommanderende på Namsosfronten). Selv Lord Mountevans, som var nesten mere nordmann enn nordmennene selv, skrev at han ble møtt av vrede rettet «like sterkt mot britene for å ha latt landet bli herjet som mot tyskerne» og at han hørte «mange nedslående beretninger om den norske motstand». (Evans of the Broke» av Reginald Pound).

Kort sagt, Norge hadde ikke viljen til å kjempe i større utstrekning enn en fikk ordre om det fra Nygaardsvoldregjeringen — slik jeg selv la merke til på Namsosfronten, hvor general de Wiarts oppholdssteder ustanselig ble rapportert til tyskerne og en ikke kunne finne nordmenn villige til å hjelpe til med å kutte grener for å hjelpe britisk transport gjennom gjørmen.

10. Hitlers betingelse for opprettelsen av Administrasjonsrådet — hovedsakelig skapt av Berggrav, Welhaven og Berg — var at det skulle utnevnes en ministerpost for demobilisering besatt med Quisling.

«Ennu har det ikke vært reist noen rettslig aksjon mot Administrasjonsrådet eller dets skapere og størsteparten av deres diskriminerende dokumenter har beleilig forsvunnet.»

8. Trygve Lie og Halvdan Koht protesterte begge da de kom som flyktninger til Britannia i juni 1940: «Det var ikke vår krig.»

9. Det var et minimum av samarbeide mellom nordmennene og de anglo-franske invasjonstropper under kampanjen i Norge. (Se «Happy Odyssey» av general Adrian Carton de Wiart, den britiske øverstkommanderende på Namsosfronten). Selv Lord Mountevans, som var nesten mere nordmann enn nordmennene selv, skrev at han ble møtt av vrede rettet «like sterkt mot britene for å ha latt landet bli herjet som mot tyskerne» og at han hørte «mange nedslående beretninger om den norske motstand». (Evans of the Broke» av Reginald Pound).

Kort sagt, Norge hadde ikke viljen til å kjempe i større utstrekning enn en fikk ordre om det fra Nygaardsvoldregjeringen — slik jeg selv la merke til på Namsosfronten, hvor general de Wiarts oppholdssteder ustanselig ble rapportert til tyskerne og en ikke kunne finne nordmenn villige til å hjelpe til med å kutte grener for å hjelpe britisk transport gjennom gjørmen.

10. Hitlers betingelse for opprettelsen av Administrasjonsrådet — hovedsakelig skapt av Berggrav, Welhaven og Berg — var at det skulle utnevnes en ministerpost for demobilisering besatt med Quisling.

Paal Berg takket offentlig Quisling for hans patriotiske anstrengelser 9.—15. april og utnevnelsen ble foretatt, for imidlertid å bli avvist av Quisling, som nektet å gjøre tjeneste under det han kalte et «Wehrmachtsgissel».

Ennå har det ikke vært reist noen rettslig aksjon mot Administrasjonsrådet eller dets skapere, og størsteparten av deres diskriminerende dokumenter har beleilig forsvunnet. Og Quisling ble henrettet!

Konklusjon

Dette må sikkerlig bli den objektive historiske dom, bygget på foranstående bevisligheter pro og contra: at Norge ikke var i krig før Hitler erklærte krig 26. april — at Norge aldri ble satt på krigsfot (alminnelig mobilisering) — at det eksisterte et maktvacuum i Norge (utenom de fjerne og ikke berørte arktiske områder) at tyskerne effektivt okkuperte landet og således fikk suverene rettigheter under internasjonal lov — at Quisling hadde rett til, i likhet med enhver norsk borger, straks Haagerkonvensjonen trådte i kraft, å ile til unnsetning og samarbeide innenfor fastsatte grenser med okkupantene om kvelden 9. april — at Berggrav & Co hadde liknende rettigheter 15. april — at hverken den første Quislingregjering eller Administrasjonsrådet begikk høyforræderi i april.

Likevel ble Quisling dømt til døden for sin handling, mens Berggrav, Welhaven og Berg overlevet for å bli overdyndet med heder. Det er denne uregelmessigheten som illustreres gjennom biskopens ekspedisjon til Nordmarka (og Wold-Welhavens overgivelse av Oslo).

Det ville falle lettere å argumentere for at Nygaardsvoldregjeringen begikk høyforræderi i løpet av «april-dagene», idet den hadde unnlatt å væpne landet, fulgte en politikk med falsk nøytralitet, neglisjerte de utallige advarsler om den tyske invasjon og endelig unnlot å utstede ordre om virkelig alminnelig mobilisering slik som enhver minister med sin sunne sans i behold ville ha gjort når det tyske troppe-skip Rio de Janeiro ble torpedert utenfor Kristiansand om morgenen 8. april — eller endog da det tyske flaggskip Blücher ble senket tidlig 9. april.

Etter denne stordebatt i Farmand er striden om Berggrav avgjort en gang for alle. Det gjenstår bare for en norsk rett å si så utvetydig.

Ralph Hewins.

Marie Hamsun - -

(Forts. fra side 1)

usle, halvanonyme form for forfølgelse og oppfattet naturligvis at når hun overhodet såvidt ble tålt i hetsens Norge, så var det fordi man gjerne ville pynte seg med lærte fjær fra Knut Hamsun.

Fru Marie Hamsun hørte faktisk til den «hårde kjerne» som alle slags løbergere irriterer seg slik over. Hun leste FOLK OG LAND så lenge hun overhodet kunne se og vi har i vår besiddelse et brev fra henne til en gammel venninne, hvori hun bl. a. skriver: «Jeg leser jo svært lite nu, øinene må spares, men «Folk og Land» imøtesees med lengsel og leses alltid med glede, det er snart bare der en kan finne sannheten.» Trass i den vanskelige økonomi, som hun forøvrig i noen utstreking påla seg selv av hensyn til Nørholm, sendte hun oss ofte et bidrag til bladets drift og noen vennlige ord, slik som faksimilen av et brev som vi mottok for ikke så lenge siden viser.

Marie Hamsun var en stor og høyreist kvinne. Om hun vel ikke kunstnerisk nådde de store høyder som Knut Hamsun, så sto hun nok på høyde med ham i menneskelig storhet, nærhet og varme. Hun vil leve i våre hjerter!

O. M.

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskaperlig samvær. Møtetid kl. 19.30.

Neste møte etter ferien fredag 5. september.

Månadsbladet
FRIHUG-

Upolitisk og romsynt organ for sunn og nasjonal kultur, med artiklar om helse- og samfundsspørsmål, spennende fylgjetongar, dikt m.m. Fritt ordskifte om dei mest ulike emne: — Årspris kr. 30,-. Postgiro for bladpengar 80 821. Prøvenr. mot kr. 2,50 i frim.

Utgjevar: Erling Seim,
Kinn

ANNELIESE PAROW
TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - v/Lademoen kirke - Voldsminde

NYNORSKBLADET
DAG OG TID

er av de bedre publikasjoner i dette land, forsåvidt som det ikke bare skriver fraser om demokratisk presse- og meningsfrihet, men også praktiserer det — iallfall i en viss utstreking. Blant annet har bladet ved flere anledninger gitt spalteplass også for avvikende meninger når det gjelder okkupasjonshistorien. Redaktør Erling Seim, Kinn har således hatt flere innlegg om «den forunderlige krigen» og har vekslet kvasse hugg med den evindelige professor Skodvin. Når vi nevner bladets frisinn, så hører det vel kanskje også med at den forkjetrede Harry Lindstrøm har fått spalteplass for fengsels erfaringer sammen med dømte promillekjørere.

*

DEN NORSKE HANDELSFLÅTE

blir som kjent mere og mere unorsk, så unorsk at selv Sjømannsforbundet vekker til i all sin u-begeistring. Fortsetter rederne som hitil med å fylle båtene med utenlandske sjøfolk mens det er vanskelig nok for norske å få hyre, så blir flåten snart bare norsk i navnet. Hva dette kan føre til også når det gjelder praktisk sjømannskap og sjømannsmoral viser tilfellet med «Wenny», som gikk tilbunns på vei fra Svalbard til norsk havn med en kullast. Mange passasjerer, deriblandt kvinner og barn omkom, vesentlig fordi 6 utenlandske sjøfolk i panikk først gjorde en livbåt ubrukelig og deretter selv stormet ombord i den andre og kappet trossen. De reddet seg selv, mens resten av de ombordværende måtte stue seg sammen på en gummiflåte som ble så overbelastet at den lå halvt under vann. Dette førte til at så mange av dem omkom av kulde og sjokk.

*

SAMMY VED KLAGEMUREN

Den såkalte kunstner Sammy Davis jr., som har karakterisert seg selv som «en-øyet, svart og dertil også jøde», men som likevel klarte å skaffe seg en hvit svensk kone (de er forresten allereide skilt) lever og blomstrer. Han har nettopp avlagt et besøk i Israel for å forberede en turne der i september. Han skal da synge for de fredselskende israelske ok-

kupantsoldater. Hans første besøk gjaldt ellers klagemuren.

*

DEN KATOLSKE KIRKE

har det vondt om dagen etter at den italienske regjering krever utlevert Münchner Weihbischof Defregger som krigsforbryter. Biskopen gjorde tjeneste som kaptein i Wehrmacht under krigen og formidlet herunder en ordre om henrettelse av gisler i en italiensk småby etter at tyske soldater var blitt skutt ned fra bakhold. Som man vil vite har ikke den katolske kirke hatt et pauli ord å si til den evindelige forfølgelsen av såkalte tyske krigsforbrytere, men det stiller seg tydeligvis noe annerledes når det gjelder en av dens egne biskoper. Det henvises iallfall fra høyeste hold til at biskopen jo en dag vil fremstille seg for den himmelske dommer. Men det gjelder vel forsåvidt ikke bare biskopen?

*

GESAMT-WEHNER ANMELDT

Den meget allsidige Gesamtdeutsche minister Herbert Wehner er mere opptatt av andres enn av sine egne mange svin på skogen. Denne gamle kommunist, som virket som spion for Moskva i Skandinavia — vesentlig i Stockholm — under verdenskrigen ble tilslutt knepet i Sverige og idømt fengselstraff etter å ha vist stor åpenhjertighet overfor det svenske politi. Resultatet var at han ble utstøtt av kommunistpartiet, men Wehner hører ikke til dem som lar seg stoppe så lett. Han smatt over til sosialdemokratene og har avansert til minister i koalisjonsregjeringen til den gamle nazist Kiesinger. Men en slik mann føler seg naturligvis kallet til å være dommer når det gjelder andre. Da han ble spurt av en journalist om hvorledes han så på muligheten av at det skulle rykke inn representanter for nasjonaldemokratene i riksdagen, svarte han ordrett: «Jeg avslår å gjøre disse svin (Säue) interessante.» Advokat dr. Karl Lamker i Bielefeld har nå anmeldt Wehner for injurier og krever ham straffet. Det er vel imidlertid lite håp om at Wehner får anledning til å friske opp igjen sine erfaringer fra Sverige.

*

KAPTEIN

CARL GUSTAV VON ROSEN, som har gjort seg så bemerket i Biafra, er — hva norsk presse naturligvis ikke nevner — en nær slektning av Hermann Göring, hvis første (avdøde) hustru var født von Rosen. Det er derfor, slik dagens mote og situasjon er, ikke så rart at kapteinen uavlatelig skjeller ut onklens tredje rike og dets leder. Ellers beretter von Rosens hustru til AFTONBLADET at «— Det var Hermann Göring som lærde min man flyga. Första gången Carl Gustaf satt i ett flygplan var det tilsamans med riksmarskalken. — Familjen von Rosen har fortfarande regelbunden kontakt med Görings änka.» Men Görings enke hører ikke til dem som tuter med dagens ulver og æreskjeller de døde. Hun har bl. a. gitt ut en bok om sin døde mann, som hun forsvarer varmt og uten forbehold, og hun har også adskillig pent å si om Adolf Hitler — iallfall Hitler fra før verdenskrigen.

*

NORDISK KAMP,

Nordiska Rikspartiet avis, som er trykningsboikottet og derfor kommer ut som stenilert, har sendt ut et stort sommernummer på hele 40 sider. Det er godt gjort å makte dette med de små ressurser partiet har og hva en nå enn i detaljer kan mene om Oredssons syn på saker og ting, så er det et imponerende arbeid han har utført gjennom de siste 15 år for den nasjonale sak i Sverige.

*

ISRAELSKA WEHRDÖRFER

Under verdenskrigen var det som kjent tyske planer om å kolonisere erobrede østområder ved anlegg av Wehrdörfer etter romersk mønster. Det var som kjent dette som førte til propagandaen om at norske frontkjempere meldte seg fordi de var blitt lovet gårder! Nå har Israel tatt opp tanken i de erobrede arabiske områder og vil opprette sterke israelske nybyggerområder. Den israelske ministerpresident Golda Meir har overfor parlamentet bekreftet at planene var fullt utarbeidet og ville bli meddelt offentligheten senere. «Opprettelsen av nye nybyggerområder er forutsatt å skulle skje i nærmeste fremtid.»

*

SVERRE LØBERG

er ingelunde tilsinns å sette sitt lys under en skjepp om han enn må forlate Stortinget. Han har jo så meget å ta seg av, bl. a. de titusner av stakkars NS-folk som tyranniseres av «den hårde kjerne». Dertil skal han jo fortsatt bekjempe «nasjonal-socialismen». Hans hofforgan TELEMARKE ARBEIDERBLAD er alltid på pletten når det gjelder reklame for Løberg og midt i juli serverte det et stort oppslag om Løbergs fremtidsplaner. Bl. a. holder han på med å lage en ny bok og blir det nok hets i den også vil det nok gå bra. Han har jo alltid en framifrå god presse trass i — eller kanskje nettopp fordi? — han alltid har noen stikkpiller å servere denne presse for dens manglende nasjonale holdning — vel å merke under okkupasjonen. «Men først må jeg bli ferdig med rettssaken om Jacobsens Quislingbok», sier Løberg. «Det ble jo enstemmig friinnelse i byretten, så får vi se hva Høyesterett kan finne på. Saken kommer opp der etter rettsferien og jeg håper jeg kan bli ferdig med den til jul.» Vi tror neppe Løberg er synderlig i tvil om hva «Høyesterett kan finne på». Den er jo — iallfall slik vi ser det — enndog mere inhabil enn byrettsdommeren.

*

Yngre ektepar ønsker å kjøpe 2—5 vær. leilighet i Oslo.
Referanser. Eksp. anv.

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 — Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,50

Bruk postgironr.: 16 450

Utgiver A/S Folk og Land
Viking Boktrykkeri